

KOROŠKI SLOVENEK

Mrau Gallob Aloisia,
Vig. Petz,
Oberrain, P. Murnitz,
Ktn.

Naroča ... "KOROŠKI SLOVENEK".
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Koroški Slovenec, uredništvo, Klagenfurt, Viktringerring 26

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. Posamezna štev. 10 Rpf
Stane četrletno: RM 1.—; celoletno: RM 4.—
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Razgled po Evropi.

V dobi tiska, telefona in radia živimo. Čutimo, kako se ob iznajdbah moderne tehnike, ki zmagovito podirajo meje, doslej postavljene po prostoru in času, svet in njega življenje vrti neprijetno hitreje. Dnevi so postali za človeka krajši, hitrejši se zdi potek poedinega življenja od rojstva do groba, z večjo naglico hiti mimo nas razvoj narodov in kontinentov. Tudi manjši smo postali v času, ko nas moderni aparati in časopisi in stroji vsak trenutek lahko povežejo s celo Evropo in z vsemi kontinenti. Ni več razdalje, dan na dan doživljamo, kako ozko smo povezani z usodo vseh delov Evrope in kako teži na nas breme celega sveta in njegovih ljudstev od vzhoda in zahoda, severa in juga. Beseda o malem planetu, ki se imenuje zemlja, je že postala krilatica:

Kaj je danes Evropa, včerajšnja vladarica sveta in učiteljica človeškega rodu? Sama Sibirija jo prekosi po obsegu, iz perspektive daljnega vzhoda pa je samo najzahodnejši in hkrati najbolj razriti in od morja razjedni košček azijskega vlek kontinenta. Na malem Niponu, večjem otoku Tihega morja, je pred meseci govoril mož, da je treba Evropi in belemu plemnu iztrgati iz rok prvenstvo v svetu. Doslej nepoznani zvoki so Evropo začudili, a so kmalu utihili in so danes spet pozabljeni. Ostal je le bled utis, da je nekje še drugo, barvano pleme in drug, tudi vladarstva željen svet.

Kako se je spremenila Evropa po 19 letih, odkar je bilo končano svetovno klanje! Po zmagi antante se je čutila Francija upravičeno in poklicano, da organizira povojno Evropo in ji vtisne svoj pečat. Francoska diplomacija je hitela organizirati sistem prijateljskih držav po Evropi, ki naj bi si medsebojno jamčile varnost in pomoč. Prve je našla med tistimi, ki so se enako njej šteli za zmagalce v svetovni vojni. Previdno je iskala in sondirala drugod, pri tem pa ljubosumno čuvala svojo predpravo izza svetovnega miru. A tudi premagana Nemčija ni mirovala, ker nikakor ni mogla prenašati, da bi se izid svetovne vojne ovekovečil za stoletja na njen račun. Pridobila je zaveznike v državah, ponižanih in razžaljenih po svetovnem miru, sklenjenem v francoskem Verzaju. Madžarska, Avstrija in Bolgarija so se v svojem večjem ali manjšem obopu pridružile življenja željni nemški prijatelji. Največja pridobitev za Nemčijo pa je bila Italija, ki se je izneverila svojim tovarišem v vojni in se pridružila nezadovoljnim državam.

Komaj deset let je trajala tekma med Francijo in Nemčijo. Njen izid je odločil v prilog Nemčiji kot državi z večjo energijo in silnejšo življenjsko željo. S tem je bila izpričana resnica, tolikrat prezrta v malem in velikem življenju, da je namreč doslej še vsikdar našel močnejšega tekmeča. Temeljito in naglo so bile izbrisane mirovne pogodbe, mnogokod so padle po verzajskem miru določene državne meje. Včeraj premagana Nemčija stoji danes v Evropi kot zmagovalec in je po obsegu svojega ozemlja ter po številu svojega prebivalstva močnejša in silnejša kakor sploh kdaj.

Od Severnega do Sredozemskega morja stojita kakor mogočen jez dve velesili: Nemčija in Italija. Na zapadu samevajoča Anglija se odmika od Evrope in njenih dogodkov in želi zase samo mir in mirne poravnave. Simpatije malih držav odločajo danes prej v prid silnima zaveznikoma kakor pa za Francijo, za katero stoji bojševiška Rusija. Morda največja tragika povojne Evrope je, da je z Rusijo izločen iz evropskega življenja in trenja domala vsak slovanski vpliv. Od boljševizma notranje razkrojena velika slovanska Rusija je izločena od sooblikovanja povojne Evrope. S svojim strašnim, krvavim režimom se je Rusija sama potisnila iz Evrope v Azijo. Z njo je prizadeto vse slovanstvo in je takorekoč brez vpliva na evropski razvoj. Danes je germanskih narodov v Evropi 149 milijonov, Romanov 121, Slovanov pa 226 milijonov, o usodi Evrope in mejah njenih držav pa vsled krivde ruskega boljševizma odločujejo slovanski narodi v najmanjši meri. Boljševizem je pahnil dva največja slovanska naroda pod krvavo diktaturo komu-

nizma. Na tem so sokrivate tudi zapadne sile, ki so zbog trenutnih gospodarskih interesov s pogodbami in posojili podprle boljševizem, da je krvavo zagospodoval v veliki in bogati Rusiji in iz nje sedaj skuša osrečiti ostale narode z ljudskimi frontami.

Življenje hiti tudi v Evropi. Za kar so bila nekoč potrebna deset- in stoletja, za to zadostujejo

sedaj leta. Povojna tekma med Francijo in Nemčijo se je zaključila v prilog Nemčiji. Realno-politični borbi, katero so odlikovala in označevala bolj dejstva ko misli, sledi sedaj borba za novi, duševni obraz Evrope; njen potek in izid bo koval in izkoval novo Evropo in tedaj se odloči tudi končno veljavna usoda Evrope v krogu ljudstev našega, danes že tako izoženelega, malega planeta.

Razdelitev Avstrije.

Minuli teden so bili imenovani narodno-socialistični pokrajinski vodje za avstrijske dežele. Istočasno je bila izvedena upravna razdelitev, ki se hkrati tiče narodno-socialistične stranke in njene organizacije. Z novo razdelitvijo je na ozemlju bivše Avstrije samo še 7 pokrajin („Gau“). Najbolj se je razširila Štajerska, ki je pridobila doslej solnograški Lungau, glavarstvo Wiener-Neustadt in Neunkirchen ter celo Gradiščansko. Koroški se je pridelila Vzhodna Tirolska, dosedanja Gornja Avstrija se imenuje odslej pokrajina nad Donavo (Gau Oberdonau), Dolnja Avstrija pa pokrajina pod Donavo (Gau Niederdonau).

„Völkischer Beobachter“ pripominja k novi razdelitvi: „S tem so osnovane pokrajine, ki niso več centralistično zavisne od Dunaja, marveč so v neposredni zvezi z vodstvom rajha in z njim sodelujejo na svojem gospodarskem in kulturnem razvoju.“ — „Berliner Volkszeitung“ pripominja: „S tem so ustvarjene življenja zmožne pokrajine, ki so politično, gospodarsko in kulturno zaokrožene, s čimer je centralizem minulega režima odpravljen. Z učenitvijo dežele Avstrije in njenim vstopom v organizacijo narodno-socialistične stranke šteje sedaj le-ta 39 pokrajin.“ — „Berliner Tagblatt“ piše: „Z novo razdelitvijo izgine pojem Avstrije sploh in so ustvarjene edinice na živih narodnih pogojih. Nova ureditev je zbog nekaterih sprememb dosedanjih meja še posebno zanimiva. Dokaz je, da se v Avstriji uveljavi načelo ureditve po pokrajinah od začetku učenitve. Razdelitev nakazuje v znatni meri oblike, v katerih bodo posamezne življenske celice Vzhodne marke služile rajhu.“

Vodja pokrajine Koroške.

Avstrija je razdeljena v pokrajine, ki so v neposredni vezi z Berlinom. Pokrajine so hkrati dobile svoje vodje. Najprej so le-ti vodje narodno-socialistične stranke tod, istočasno pa so tudi deželni glavarji. Pokrajinski vodja Koroške je major Hubert Klausner.

Major Klausner je rojen v sedaj italijanskem Rajblju. Po srednji šoli je bil poklican k vojakom in se med svetovno vojno udeležil najprej bojev na ruski in pozneje na italijanski fronti. Sodeloval je nato pri koroških bojih. Leta 1931 je bil kot prvi aktivni major zvezne vojske član narodno-socialistične stranke ter je stranko zastopal v celovškem deželnem zboru. Po prepovedi stranke je bil v zaporu, nakar se je umaknil na svoje posestvo v Spodnjem Dobju ob Baškem jezeru. 11. marca tekočega leta je pod kanclerjem dr. Seyss-Inquart-om postal minister za politično vzgojo, minuli teden ga je Führer in kancler Adolf Hitler na predlog zač. pokrajinskega vodje Bürckel-a imenoval za koroškega vodjo nar. soc. stranke in deželnega glavarja. Njegov namestnik je dosedanji nar. soc. deželni vodja za volitve Kutschera. Major Klausner ostane za leto dni zaposlen na Dunaju, nakar prevzame svoje novo mesto.

„Šest do sedem milijonov avtomobilov rabi Nemčija“ je poudaril Führer in kancler ob pričetku graditve velike avtomobilske tovarne, ki bo izdelovala takozvane ljudske avtomobile za ceno 990 mark. Otvoritvi je prisostvovalo nad 70.000 ljudi, ki so proslavljali Führerja, kateri je dal za tovarno prvo pobudo in tudi sredstva. Führer je otvoril gradbena dela z besedami: „Po-

lagam temeljni, kamen v imencu nemškega ljudstva. Naj vsteme podjetje iz sile nemškega naroda in služi v veselje nemškemu ljudstvu!“ — Tovarna bo dograjena v letu dni.

„Najbolša zaščita miru je nemški meč,“ tako je naglasil minister Goebbels na generalnem apeit magdeburške pokrajine. „Danes se lahko veselimo mirnega sodelovanja, miru in varnosti v svojem ljudstvu. Naš mir ni odvisen od milosti in dobrohotnosti sveta, marveč je oborožen mir in njegova najboljša zaščita je nemški meč...“ Minister je nato bičal enostranska mirovna stremjenja mednarodne demokracije, ki vidi po oboroženi Nemčiji ogrožen svetovni mir in ki neprestano ščuva Česlovaško k nestrpnosti napram Nemcem.

Budimpeštanski evharistični kongres je posetilo nad 200.000 vernikov. Zastopnika sv. očeta kardinala Pacellija so že na njegovem potovanju v Budimpešto v Sloveniji prav svečano sprejemali, v Budimpešti pa je bil deležen kraljevskih časti. Kongresa se je udeležila vsa ogrska vlada z min. predsednikom Imredyjem na čelu. Najsilnejši odmev je našel nagovor osivelega kardinala Tomasa iz španskega Toleda. Kardinal je med drugim dejal: „Prihajam iz španskih katakomb, iz prostora, kamor me je živega zazidalo sovraštvo do Duha... Vi ste zastopniki sveta, vi ste duh sveta. Vrnite se iz tega blestečega mesta in nesite seboj novo resnico: Danes je svetu treba ne mislecev, ne mirnih, zaprtih svetnikov, treba mu je ljudi, ki so misleci, svetniki in borilci ter junaki hkrati!“ — Kitajski nadškof Yupin je prosil za svoj težko preizkušani narod naklonjenosti in molitve. V nedeljo se je kongres nadvse slovesno zaključil.

Iz ehoslovaške poročajo zadnje vesti, da se je napetost znatno polegla. Vlada je zavarovala miren potek občinskih volitev, ki so se vršile predzadnje in zadnje nedeljo, z vojaškimi četami. Vmes sta se sešla min. predsednik Hodža in vodja sudetskih Nemcev Henlein, pri čemer je Henlein zahteval kot predpogoj pogajanj z vlado, da se nemudoma odpokličejo češke čete z ozemlja sudetskih Nemcev. Francija in Anglija vneto posredujeta za mir, ki ga na drugi strani jamči trezna nemška in češka sodba o položaju. Listi v tej zvezi napovedujejo skorajšnje pomirjenje.

Slovaki prezentirajo pogodbo iz leta 1918. Pred 20 leti so zastopniki čeških in slovaških organizacij v Ameriki podpisali v Pittsburgu pogodbo, ki zajamči Slovakom v novi čehoslovaški državi lastno upravo, parlament, sodstvo ter slovaški jezik kot učni jezik v šolah in uradni jezik v javnem življenju. Pogodbo je med drugimi podpisal umrli prezident Masaryk. Zgodovinski dokument je sedaj odposlanstvo ameriških Slovakov prineslo v Evropo. V gdijskem pristanišču jih je svečano sprejelo odposlanstvo poljske in praške vlade. Dokument so vročili vodji Slovakov patru Hlinki, ki bo nanj se opirajoč nadalje poudarjal slovaške težnje.

Skandinavske države, Švedska, Norveška, Danska, Finska in Islandija, so se v medsebojni pogodbi zavezale, da ostanejo v vsakem slučaju nevtralne. Sporazumele so se, da nobeni vojskujoči državi ne bodo dovolile, da bi njena letala preletela njihovo ozemlje. Pri podpisu je bil navzoči tudi poljski zunanji minister Beck, kar dokazuje, da se je pakt sklenil sporazumno s Poljsko, ki torej prevzema vodstvo severne Evrope izvzemši Rusije. „Völkischer Beobachter“ omenja v tej zvezi govor švedskega zunanjega ministra Sandler-ja, ki je naglasil potrebo obrambe severne Evrope pred komunizmom in fašizmom.

Sporazum v španskem vzprašanju. Londonski odbor za nevmešavanje je izdelal načrt, ki bo

verjetno po velesilah odobren in sprejet. Načrt predvideva, da se v roku enega meseca ugotovi točno število tujih prostovoljcev v obeh španskih taborih, nakar se bo pričel sistematičen umik tujih čet. V te svrhe odpotujeta v Španijo dve komisiji. Ko bo umik izveden, bosta Anglija in Francija priznali generalu Francu pravico vojskovoje se stranke. Če se načrt londonskega odbora izvede, je pričakovati kmalošnji konec španske vojne in Španija bo prenehala biti predmet mednarodne napetosti. S tem pa bo odprta tudi pot italijansko-francoskemu zblizanju.

Na Japonskem je prevzela vladno radikalna vojaška struja. Izločeni so bili štirje ministri, vstopila sta dva nova generala in dva vplivna finančnika. Očividno gre razvoj japonske notranje politike za tem, da udarna vlada čimprej dovede do odločitve vojne na kitajskih tleh. Pričakujejo se sedaj hitri vojaški in gospodarski ukrepi, ki se uveljavijo diktatorskim potom. Medtem poročajo iz Kitajske, da se nahajajo japonske čete v ostri obrambi pred napadajočimi kitajskimi vojaki, ki so ponekod dosegli znatne uspehe.

Ostalo v enem stavku. Beogradsko letalsko razstavu je obiskalo 38 nemških bombnikov. — Nemčija in Italija sta podpisali dodatno gospodarsko pogodbo. — Občinske volitve v Čehoslovaški so minule kakor predzadnje nedeljo mirno potekle. Izdeden porast beležijo češki narodni socialisti, tudi ostale velike češke stranke so ohranile svoje pozicije. Nemci so pokazali strumno disciplino in z malimi izjemami volili listo Konrada Henleina. — Mehška vlada je udušila upor generala Sedilla. — Vodja rumunske železne garde Codreanu je bil obsojen na 10 let težke ječe. — V posebni pogodbi je berlinska vlada dovolila 1.800.000 mark kot takozvane potniške marke za izletnike v Jugoslavijo. — Irska vlada je razpisala nove volitve, ki bodo 19. junija. — Nekateri listi poročajo, da bo v jesni obiskal italijanski kralj in cesar Nemčijo. — Amerika se mora boriti proti naraščajoči brezposelnosti, ki je višja kakor leta 1932 in vsled pomanjkanja javnih sredstev ostrejša.

Mi v novih prilikah.

Loga ves, 22. majnika 1938.

V nedeljo 22. t. m. se je zbralo k občnemu zboru tukajšnjega prosvetnega društva kljub neprijaznemu vremenu precejšnje društva kljub nepriposlodnosti in mladine. Po predsednikovem pozdravu so sledila poročila o društveni agilnosti ter nove volitve. Vodja slovenskega kulturnega življenja v Logi vesi bo odslej mladi Režic Jože Strauss, njegov pomočnik pa Noltej Černic in Kaks Kaki. Za razvedrilo so skrbeli tamburaši in pevci. Nato je pozvel besedo predsednik Prosvetne zveze in izvajal med drugim sledeče:

„Državno-politični dogodki so zadeva večinskega naroda in le v toliko zadenejo manjšino, v kolikor se z njimi spreminjajo okoliščine njenega samolastnega kulturnega dela in življenja. Težava dosedanjega narodnostnega dela je obstojala v prvi vrsti v tem, da smo imeli na nemški strani desetletja zastopnike nemštva, ki so izšli iz našega narodnega telesa. Njihovo nemštvo je bilo dostikrat v notranjem boju z njihovo krvjo in miselnostjo. Pojavi zadnje dobe so najboljši dokaz za to, da germanizirani slovenski elementi niso v stanu služiti resničnim nemškim nacionalnim

interesom, ker jim zato manjkajo naravni predpogoji kajti volja sama ne zadošča za vključitev v tujo narodnost. Mi Slovenci, ki se zavedamo in sami v sebi doživljamo, da naša narodna pripadnost ni izraz volje, marveč posledica našega rojstva, klic naše krvi, glas naše slovenske miselnosti, ki se vedno spet odraža v naši govorici in pesmi. Mi nismo nikdar silili tja, kamor po naravi ne spadamo. Tej jasnosti v doživljanju in gledanju naše samobitnosti je tudi odgovarjalo naše zadržanje o postanku novih državno-političnih prilik. Večinski narod je odločil, da hoče veliko Nemčijo, za nas je bilo jasno, da moramo tudi novi državi izkazati našo popolno udanost. Velika zrelost narodno-zavednih Slovencev je bila, da so polnoštevilno čas razumeli, šli na volišče in 10. aprila rekli: Ja! S tem 10. aprilom je postal položaj povsem nov. Odnos do države se je do zadnje pike razčistil in s tem ustvarila podlaga in možnost za naše nadaljno slovensko kulturno delo. Vsaka druga razlaga našega zadržanja je napačna.

Naš „Ja!“ 10. aprila je veljal Führer-ju in državi in z vso doslednostjo in odločnostjo našemu slovenskemu narodu. Da v tej dvojni zvestobi ni nikakega protislovja, potrjuje Führer sam v svojih izjavah v „Mein Kampf“, kjer pravi, da je germanizacija človeka nmogoča, kajti dotičnik lahko sprejme nemško govorico, ne more pa spremeniti krvi in pokoljenja.

Za ureditev prilik v novi nemški pokrajini Avstriji je Führer poslal svojega zaupnika in izvedenca pokrajinskega vodjo Bürckel-a. Ko sva se 9. majnika z g. dr. Petkom zglasila v naših narodnostnih potrebah in zadevah pri njem, nama je povedal sledeče: „Stališče narodnega socializma do narodnega občestva je tole: Narodno občestvo ni društvo, iz katerega se izstopa in v katero se vstopa, marveč je po naravi dana in od Boga hotena celota. To, kar mi zahtevamo za naše rojake v drugih državah, to moramo in bomo dali tudi koroškim Slovincem, toda zahtevamo od njih popolno udanost do države. Priznavamo pa, da so koroški Slovenci 10. aprila svojo dolžnost do države izpolnili.“

Mi Slovenci smo se in se tudi v bodoče bomo radevolje učili ob vrlinah naših sosedov. Občudovali smo njihovo disciplino in njihovo veliko požrtvovalnost. Čeprav ima država celoten aparat v rokah, vendar polaga vodstvo naroda največjo važnost na to, da narod s prostovoljnimi prispevki krije razne nacionalne potrebe. Neprijetno bolj je taka požrtvovalnost potrebna nam koroškim Slovincem. Pri nas je požrtvovalnost znak narodne zavednosti. Potrebe časa ukazujejo vsaki slovensko govoreči družini, da je naročena na „Koroškega Slovence“, ker ta tedensko združuje celotno družino koroških Slovencev. Listu stoji ob strani slovenska knjiga. Naloga društev pa je, v tem, da na znotraj vzgajajo svoje članstvo k narodni zavesti in narodno občestvo v dobro pripravljenih prireditvah prikazujejo tudi na zunaj. Seznanati bo moralo društvo svoje članstvo nadalje s potrebami, ki so se pojavile v zvezi z novimi državno-političnimi prilikami.

Tako bo geslo Führer-ja Hitlerja tudi naše geslo: „Boriti se morem samo za nekaj, kar ljubim, ljubiti samo to, kar spoštujem, spoštovati to, kar vsaj poznam!“

ja, in se je vsaki tudi najmanjši priložnosti previdno izognil. Ni se maral dati zapeljati k nepremišljenemu činu; celó Špica, ki ga je črtil v dno srca, je pustil čisto na miru.

Nasprotno pa Špic, ki je spoznal v Buku nevarnega tekmeča, ni zamudil nobene prilike in mu je pokazal zobe, kadar je le mogel; tudi sicer ga je vedno dražil in ga izzival na boj, ki se je mogel končati samo s poginom enega izmed njiju. Nekoga dne bi bila svojo pravdo malone dognala, da se ni prigodilo nekaj nepričakovanega.

To je bilo tisti večer, ko so se po dolgi in naporeni vožnji morali ustaviti na bregu jezera Le Barž (Le Barge).

Bril je oster veter, da je rezal kakor z razbeljenim nožem, in metlo je, da niso videli dva koraka predse; zato so se morali ustaviti prej kot navadno.

Slabšega taborišča bi si pač ne bili mogli izbrati; pred njimi se je širilo zamrzlo jezero, a za njimi se je dvigalo samo strmo skalovje. Moža sta se utaborila na golem ledu; zakurila sta ogenj z naplavljenim lesom ter razgnila kraj njega spalne vreče. Šotora že dalje časa nista vozila s seboj, da bi bil tovor lažji. Ali led pod ognjem se je začel tajati in je zmočil polena, da jima je ogenj ugasnil in sta morala v temi večerjati. Buk

Naša binkoštna prošnja.

Poslji svojega duha in prerojeni bomo! — In prenovil boš obličje zemlje. —

Duh je, ki povezuje nas poedine drobce v občestva bolj od skupnega imena in zunanjega sorodstva. Družine in narodi so njegova tvorba in njegova stvar. Iz duha, oživljajočega in oblikujočega, so rastle rodovi pred nami, iz njega se rodili Serajniki in Miklove Zale, Janežič, Majar, Einspieler, Slomšek, Grafenauer in drugi naši narodni velikani.

Beseda in dejanje iz vseoživljajočega duha diha ljubezen in poštenje, odločnost v dobrem ter navdušenje za vse lepo in blago. V njem se krepijo mali in šibki, z njim zmagujejo neprilike dneva in položaja. —

Daj nam, da bomo v istem duhu spoznali, kar je prav in se veselili njegove tolažbe!

Domače novice

Ob veseli ohceti.

V Ločah, 20. majnika 1938.

Trojno poročno slavje pd. Žlosarjeve družine v Zgornjem Dobju pečniški gospod Haney sledeče opeva:

Danes, na dan čestnajstega maja, se tukaj velika slovesnost obhaja! Ugledni Erlahovi družini Bo ostala v vednem spomini.

Trije sinovi in tri njih neveste Peljali so se k Golobu po ceste. Mi vsi bomo v najlepšem spominu imeli, kar smo danes tukaj doživeli.

In Bog ljubi bo dal blagoslov, da zopet zraste rod Erlahov nov, da bojo Erlahovi družini spoštivani novi sinovi in vnuki spet dani.

Že dva sinova sta doktorja medicine, tretji pa mojster največje trgovine, štrti državljani ameriški — in vse je vzgojil duh slovanski.

In ti, preljubi moj ženin Miha, danes Ti srce v raju štrihā, ker Tvoja je ljuba Kati nevesta, ki Ti do smrti bo ljuba in zvesta.

Ljubezen pravo do zvestega dela je ta Kati že vedno imela. In to je več vredno ko kuji denarja, to nam že sveto pismo poudarja.

Zaupanje k Bogu in Mariji mili, — saj to nam pomaga v vsaki sili — ima v srcu nevesta Kati in to ji je dala pobožna mati.

Če bosta se peljala čez valove Oceana povsod Ti bo Kati zvesto vdana, vso koroško srečo in veselje ona seboj Ti tja pripelje.

In tam v bogatem San Francisku, kjer je denar vsak dan na obisku, bosta oba prav srečno živela, vmeš še kako „koroško“ zapela.

In sedaj se obrnem, Miha, še nate: Saj si me vabil k sebi na svate To rečem, kot sad današnje poroke Naj Ti Bog da vsaj štiri otroke!

Podlistek

Jack London:

P. Holecšek:

Klic divjine.

(6. nadaljevanje.)

Vse te lastnosti so se pojavile v njem same od sebe, kakor da bi jih bil imel od nekaj. In kadar je v tihih hladnih nočeh dvigal glavo proti zvezdam ter zateglo zavijal, tedaj je bil to glas davno umrlih in v prah razpadlih prednikov, glas, ki je izražal strah pred nočno tišino, pred mrzozom in temo.

Vse to pa se je zgodilo zato, ker so našli tam visoko na severu rumeno kovino in ker je vrtnarskega pomočnika Manuela obsedla huda strast, ki je zahtevala denarja, in sicer toliko denarja, da mu skromna plača vrtnarskega pomočnika ni zadostovala.

III.

Pri takem življenju je postajala zver v Buku vedno močnejša; ali rasla je v njem čisto na tihem. Zvijavnost, ki si jo pridobil v novih razmerah na severu, ga je napravila opreznega; zato si je prizadeval, da ne bi povzročil prepira ali bo-

si je izkopal ležišče tik pod navpično steno za precej veliko skalo, da je bil popolnoma v zatišju.

Tako prijetno in toplo mu je bilo, da je le nerad vstal, ko jih je klical France, da razdeli med nje kose ribjega mesa, ki jih je nad ognjem za silo otajal. Ko se je vrnil, je našel svoje ležišče zasedeno; grozeče renčanje mu je dejalo, da ni vrinjenec nihče drugi ko Špic. Buk se je doslej vedno izogibal spopada z nasprotnikom; ali to je bilo le malo preveč.

Zver je zarjula v njem in skočil je tako besno na nasprotnika, da sta oba osupnila; posebno pa se je začudil Špic, ki je živel v prepričanju, da je Buk strahopetec, ki ga ostali psi le zaradi njegove velikosti puščajo pri miru.

Tudi France se je zavzel, ko sta se psa valjala v klobčiču po tleh. Takoj je uganil, zakaj sta se spopadla, in začel je Buka na glas hrbriti: „Le daj ga, Buk, nesramneža! Le pošteno zlasaj tatu!“

Ali Špic ni poznal strahu. Divje in bojaželjno je tulil, krožil okoli Buka ter skušal planiti vanj. Buk seveda ni bil nič manj bojevit in nič manj oprezen; obračal se je, kakor je bilo treba, in čakal zase ugodne prilike. Prakvar sta hotela skočiti drug v drugega, ko se je zgodilo ono nepričakovano, in morala sta odložiti boj za prvenstvo na nedoločen čas.

Da bo slaven ves Erahov rod tam v Ameriki in pa povsod.

Na smem zabiti Tvoje družice, saj lepo se svetijo nje lice, in lepo ime nje — Mili, je znana povsod pri Dravi in Zili. In njeno srce tud v zakon sili. Naj jo vzame današnji nje camar, saj bo — ameriški famar!

In zdaj: Kvišku gostje te ženitnine, katere spomin nam nikoli ne mine! Erahovi družini naj bojo vsi dnevi srečni tukaj na zemlji i tam: v sreči večni! Vzdignimo vsi naše vinske čaše, v srečo in zdravje naše in Vaše!

Nova ureditev šolstva. Minister za narodno vzgojo Rust je po potovanju v Avstriji napovedal preureditev šolstva. Ljudske in glavne šole ostanejo nespremenjene. Srednje šole se preuredijo v višje šole (Oberschule) in bodo imele v prvih štirih razredih enoten učni red, šole v višjih razredih se nato izvede ločitev v humanistično (sedanja gimnazija) in naravoslovno stroko (sedanja realka). Na visokih šolah se izvede sprememba, v kolikor jo tirja narodno-socialistični svetovni nazor. V letu 1939 se uvede začetek šolskega leta z velikonočjo, kakor je urejeno v starem rajhu. — Brezposelnost učiteljstva, ki je v Avstriji vsled pomanjkanja šoloobveznih otrok naraščala, je omiljena s tem, da odide 1300 učiteljev poučevati v južno Nemčijo in Porenje.

Preureditev društev, organizacij in zvez v deželi Avstriji. Avstrijski komisar za društvene zadeve A. Hoffmann je odredil, da se ukinejo vse zasebne organizacije, ki niso v skladu z narodnim socializmom, pri čemer so izvzete najprej vse izključno gospodarske organizacije ter še naslednje: hranilna društva, gospodarska podjetja, olupševalna društva, hranilnice in posojilnice, gasilka društva, požarna in podporna društva, telovadna in športna društva (ki so učlenjena v DRL), Dedeči križ, Marijine kongregacije, romarska udruženja, društva za graditev in ohranitev cerkva. Vsem ostalim društvom so imenovani komisariji, ki ugotovijo premoženjsko stanje. — **Prip. ur.** Glede naših kulturnih organizacij so uvedeni koraki, da se ohranijo neokrnjene in bo njihovo nadaljno delo neovirano.

Gasilna društva se razpustijo. Vodja policije general Daluge je minulo nedeljo o priliki otvoritve pokrajinske gasilske šole v Magdeburgu govoril tudi o reorganizaciji gasilstva. Gasilska društva se preosnujejo v pomožne policijske čete, katerih krajevni načelniki bodo župani. Njihova naloga bo pomoč v slučaju požarov in naravnih nesreč ter obramba države. Članstvo v novi organizaciji bo prostovoljno. Okrajne in deželne gasilske zveze se razpustijo.

Učiteljska oz. nadučiteljska mesta so razpisana v sledečih krajih s pripombo, da morajo imeti prosilci izpit iz slovenščine: Okraj Celovec — dežela: Kapla na Dravi, Hodiše, Šmarjeta v R., Ljubelj, Medgorje, Škofiče; Beljak — dežela: Domačale, Skočdol, Št. Ilj, Ledince, Loče, Št. Lenart pri Sedmih Studencih, Malošče, Marija na Zili in Rožek; Velikovec: Apače, Globasnica, Trušnje, Rinkole, Žvabek, Tinje, Srednja ves, Djekše, Kazaze, Galicija, Št. Primož, Žitara ves, Dobrla ves, Vovbre in Železna Kapla.

Popravek. Kotmirški župan Franc Hallegger nas obvešča, da vest o njegovi in občinskega odbora odstavitvi ni točna in da je ostal župan ter mu je pridelen tričlanski sosed. Novico o njegovi odstavitvi s tem popravljamo.

To in ono iz Podjune. Izgleda, da se bo lice naše doline v kratki dobi močno spremenilo. Na nešteti krajih se dela in popravlja in koplje. Pod Obirjem so spet začeli kopati v tamošnjih svinčenih rudnikih. Zaenkrat vsaj popravljajo že razpadajoča poslopja rudniškega podjetja, ki je pred par leti ustavilo obratovanje. Popravlja se cesta iz Sinče vesi preko Klopinja do jezera in naokrog, njeno površino pa bodo razprušili s cestnim oljem. Ob Klopinskem jezeru gradijo velik modern hotel. Do posebne veljave pride sčasom Zablatniško jezero, znano po imenu „Turnersee“. Prokrajinski namestnik dr. Seyss-Inquart ima v tem jezeru svoje kopališče in je že leta sem bival na Žamanjih. Še danes hvalijo tamošnji kmetje njegovo preprostost. Dr. Inquart bo baje sedaj zidal ob jezeru svojo vilo. Tudi se govori o velikem hotelu, ki ga nameravajo zgraditi na obrežju. Tako se bo v kratkem lice Zablatniškega jezera in okolice docela spremenilo in bodo preproste kopališke ute docela izginile. — Da se v lobniških hribih nahajajo večji skladi rjavega premoga, bo bržkone znano. Tovarna pod Reberco je dosej dobivala premog s pomočjo železnih vozičkov po ozkem tiru vzdolž hriba nad reko Belo. Premogovnike vstric Ojstre pa so že prej opustili. Sedaj govorijo, da bodo prevrtali

Ojstro in spravljali premog na severni strani v dolino. To bi bila na vsak način drzna velikopoteznost. — Lepo popravljena je tudi cesta iz Žitare vesi preko Št. Lipša do Globasnice. Končno naj še omenimo, da se govori tudi o zopetnem kopenju v rudnikih v Rutah pri Šmihelu.

St. Kanzian—Skocijan. (Razno). Dobili smo novega župana v osebi nadučitelja v p. g. Gindla, ki je rodom z Dunaja, a ima ob tukajšnjem jezeru svojo vilo. Ljudstvo ga ceni kot poštenjaka. V novi občinski svet so bili nadalje imenovani kot zastopnik Slovencev posestnik g. Miha Kačnik, pd. Joger, trgovec Formanek, lesni podjetnik Besser in posestnik Adolf Petelin. — Tudi na naši šoli so bile izvedene spremembe. Dosedanji nadučitelj Fleiss je bil predstavljen v Vovbre. Njegovo mesto je dobil g. Filip Wintschnig, ki je rodom s tukajšnje Jezernice. — Izgubimo tudi našega gospoda župnika preč. g. Vinka Poljanca, ki so tod pastirovali nad 30 let in krstili domala pol fare. Farani so prosili na pristojnem mestu, naj bi ostali. — Končno še o letošnji obetajoči se sezoni. Menda bo dobra ter bodo hoteli in stanovanja prenapolnjena. Največ jih seveda pričakujemo iz rajha. Doslej je razmeroma najboljši zaseden hotel Obir.

Ferlach—Borovlje. V nedeljo dne 15. t. m. se je odpeljalo zopet 7 puškarjev v Nemčijo, tokrat v berlinsko orož. tovarno. Med nimi, ki so šli srečo in kruha iskat v tujino, je bil tudi g. Tone Špruk, pevovodja boroveljskih pevcev. Težko ga bodo pogrešali pevci, saj jim ni bil samo zborovodja, ampak tudi zvest in odkritosrčen prijatelj. Želimo, da bi se v novem kraju prav dobro počutil, še bolj pa želimo, da bi gospodarske razmere donesle, da bi se prav kmalu zopet vrnil v svojo domačijo. — V orožno tovarno Steyr na Gornjem Avstrijskem se je podal predsednik podljudeljskega društva g. Ferdo Turk. Tudi njemu želimo v novem kraju vse najboljše in skorajšnji povratek v domovino.

Ferlach—Borovlje. Četudi smo dolgo čakali, je vendar enkrat prišla prijetna vigred. Sadje je letos v našem kraju le deloma cvetelo, ker je obrodilo lansko leto toliko, da se skoraj ni dalo spraviti. — V tukajšnji jeklarni so zopet nanovo preuredili neko peč, ki pa obratuje s takim hrupom, da se čuje ropot še daleč preko Borovelj. Delavce, ki so tam zaposleni, obdaja strah, da ne postanejo sčasom a gluhi, ako hrščca ne bo mogoče odpraviti. — Dobra dva meseca smo imeli v Borovljah tudi okoli 200 vojakov-Bavarcev, ki so dne 23. t. m. zopet odpotovali v garnizijo na Bavarsko. — Pri zadnji obč. seji se je govorilo med drugim tudi o dalekosežnih načrtih. Vodovod bi imel biti povečan, da se pritegne vrelec. Že leta sem je čutiti pomanjkanje vode in tudi že prejšnja obč. zastopstva so si belila glave o tem, vendar ni bilo na razpolago denarnih sredstev. Obč. blagajna je sicer tudi sedaj čisto prazna, vendar se upa, da se bo dobilo za to od države posojilo. Pregledal se je takozvani „Jägerwirtov“ vrelec, ki pa daje menda premalo vode, tako da bodo preiskali še vrelce v Žingarci. V neposredni bližini sedanjega vodnega rezervoarja je na razpolago zelo močan vrelec, toda gospodje na Dunaju so ugotovili, da voda kemično ni popolnoma čista. — Tudi novo pokopališče rabijo Borovlje, ker je sedanje že skoraj sredi mesta. Že pred 10 leti bi se moralo postaviti novo, toda manjkalo je glavno, denarja! Če se bo zidalo novo pokopališče, je treba tudi času primerne mrtvašnice, vodovod a in dobro napeljane ceste ter električne lučš. Vse to je seveda vezano s precejšnjimi stroški. Tudi ljudsko kopališče je v načrtu, gre pa pri vsem tem samo za to, ali se bo dobil potrební denar. Če bomo v tem letu kaj dosegli in premogli, bomo poročali pozneje.

Ludmannsdorf—Bilčovs. Dogodki današnjih dni drviyo mimo nas tako, da jih skoraj ne dohajamo. Kar čez noč smo se znašli v novi naši državi veliki Nemčiji. Iz prejšnjih avstrijskih državljanov smo postali državljani narodno-socialistične Nemčije. Kot manjšino nas Slovence ne vznemirja, kako si večinski narod uredi svojo državo. Zmiraj smo bili dobri in zvesti državljani in to bode mo tudi v bodoče. Ohranili pa bomo tudi ljubezen do matere besede in svojega naroda v novi državi. Kot je veliki nemški narod prežet ljubezni do svoje narodnosti, z enako ljubeznijo hočemo tudi mi ljubiti, kar je našega. Novost za nas v novi državi je denar. Dobili smo marke in šilingi počasi zginevajo. Papirnati šilingi so že iz prometa. Preračunavanje šilingov v marke nam dela težkoče, posebno starejši ljudje se težko zamorejo živjeti v novo valuto. — Premestitev v šoli ali fari ni bilo. Vsi gg. učitelji in učiteljice so ostali na svojih mestih, ohranili smo tudi našega gospoda župnika. Pač pa je bila uprava občine poverjena nadučitelju g. Eder-ju. Dosedanji župan Krušic Franc, pd. Rupej v Veljni vesi, ki je vodil občino od leta 1928, je bil odstavljen. Vzrokov niso navedli. Odslovljen je bil tudi dosedanji občinski tajnik g. Janko Ogriz brez navedbe vzro-

kov. Imenovani je bil tajnik od leta 1921 torej celih 17 let. Glede občinske uprave proti navedema doslej ni bilo nikake pritožbe. Odstavitev imenovanih funkcionarjev je izzvala med občani precejšnje začudenje in nevoljo, kar je dokaz, da je bila občina v dobrih rokah. Nikakor ne zavidamo novemu obč. upravitelju g. nadučitelju Eder-ju njegove naloge in se nadejamo, da jo bo reševal v zadovoljstvo vse občine.

Večni mir! Ne bi bilo prav, da bi naš list prezrl smrt pridnega očeta Jožefa Bister pd. Fileja v Dobu pri Logi vesi, ki so preminuli v mesecu aprilu. Umrli so po kratki, mučni bolezní. Vsikdar so bili zvest veri in narodu, naročnik so bili najprej „Mira“ in nato „Koroškega Slovenca“ ter vsa leta skozi član Mohorjeve družbe. Svoj dom so izročili sinu-edincu Petru, ki je postal gospodar na lepem Hauptmanovem posestvu na Otožu. Zapustili so sinu tudi omaro, polno lepih in dobrih knjig, katere naj pridno prebira in jih posnema v vsem dobrem.

St. Veit i. j.—Št. Vid. v Podjuni. Dne 23. t. m. smo ob veliki udeležbi pokopali Luko Wutteja, pd. Uranka z Vesel. Dosegli so 57 let. Vsikdar so bili svoji družini vzoren vzgled v verskem in narodnem oziru. Skrbno so vzgajali svoje štiri sinove — najstarejši, Tone, se nahaja v celovškem bogoslovju — in obe hčerki, svoji ženi pa so bili obziren, dober mož. Domačinom so pomagali kot veččak v živinozdravstvu in s pravnimi nasveti. V občinskem odboru so zastopali kot l. svetnik dalje časa naše pravice. Pogrešali jih bodo tudi lovci, s katerimi so često drugovali. Na grobu je rajnemu očetu govoril, preč. g. Vinko Poljanec. Bodi rajnkemu očetu večni mir, Urankovim pa naše toplo sočutje!

Rotovemu očetu v spomin! (St. Johann i. R.—Št. Janž v Rožu.) V soboto 15. majnika so položili k večnemu počitku Franca Laussegger, očeta Rotove družine na Rutah. Tih in mirno je potekalo rajnemu življenju v krogu njegove številne družine, nismo ga srečavali drugod ko na poti v cerkev in nazaj domov. Z izredno ljubeznijo si ga videl navezanega na dom in družino, v kateri je našlo mnogo dijakov-bogoslovcev in tudi duhovnikov gostoljubno postrežbo in streho in tudi številni izletniki v poletju in smučarji v zimi se vedno radi oglašajo in so prijazno postreženi pri Rotovih. Za vsakogar je imel blagi oče prijazno in toplo besedo, da si je vsak zaželel biti spet gost prijazne družine. Težko je bilo nam, ki smo prihajali v letošnji zimi v Rotovo hišo, ko smo videli, kako usiha očetu življenje. Od dela izmučeno telo ni več moglo prenesti posledic svetovne vojne. Ko se je mati-zemlja odela v cvetje in zelenje, je obstalo srce dobrega očeta, skrbnega in pridnega gospodarja, ki je s tako zvesto ljubeznijo služil svoji grudi do zadnjega, da so mu odpovedale moči. Težak je bil udarec za družino, a vendar je bila globoka vernost njegovih dragih opora v težki uri in zavest, da je odšel oče v boljše življenje, je navdajala tudi nas, ki smo v krasnem majniškem dnevu stali ob grobu blagega očeta. Dragi oče, v miru počivajte, roka neutrujena miruj, žive vere rajski sad uživajte, z lučjo večno Bog Vas osrečuj! — Rotovim naše toplo sožalje!

Linška tortica. Napravi testo iz 30 dkg moke, 1 zavojčka Dr. Otkerjevega pecilnega praška „Bakin“, 20 dkg sladkorja, 20 dkg zribanih lešnikov, 10 dkg krušnih drobtin, 2 jaje, nekaj cimeta in drugih dišav po okusu, po kalpji Dr. Otkerjevega pecilnega olja s citronin in rumovo aromo in 30 dkg sirovega masla, dobro predelaj, zvaljaj, izreži z modelom za krofe okrogle oblike, namaži z marmelado in okraši z mrežico. Nato pomaž z jajčnim beljakom in peči pri srednji toploti.

To in ono. — 10. junija je birma v Šmohoru. — 28. majnika je novi glavar major Klausner formalno prevzeleposle. Leto dni jih bo vodil zanj dosedanje glavar Pawlowski. — V Soveniji je povodneje zahtevala 4 človeške žrtve. — Celovec je 22. maja zbral za sklad N. S. V. RM 14.500. — Namesto davka na kolesa se bo letos pobiral prispevek 30 Rpf za kolesno znamko. Vplačati ga je treba do konca junija. — V Globasnici gradijo veliko carinarnico. — Namesto bivšega „Bauernbündler-ja“ izhaja sedaj kot glasilo državne kmečke zveze odsek Koroška, „Wochenblatt der Bauernschaft Kärntens“. — V vaseh nameravajo uvesti

takozvano „vaško knjigo“ (Dorfbuch), t. j. vaško kroniko. — V nedeljo 22. t. m. se je v Št. Jakobu poročil J. Dissinger, p. d. Režej, z Muhčevo Katrijo z Bistrice. — Na Dunaju je umrl sestra znanega župana Luegerja. — V Trbižu je umrl dekan Valentin Kraut, rodom iz Bistrice pri Šmihelu. Dosegel je 90 let, R. i. p. — La Krčanjah se pri rezilnem stroju ponesrečila 20 letna Marija Čemer. — V Celovcu so zaprli učitelja Schiestla iz Velikovec. — Pokrajina Koroška, h kateri je priključena Vzhodna Tirolska, meri 11 555 kv. km in šteje 436.298 prebivalcev.

Naša prosveta

Slovenski stariši!

V duhu našega časa je, da odloča mladina vse bolj o usodi narodov. Zavedajte se dolžnosti do svojega rodu tudi Vi in mu dajte mladih voditeljev.

Sprejemni izpiti na koroških šolah naj so Vam opomin:

Toliko naših fara kliče po slovenskem duhovniku in varoučitelju! Zaman kličejo naši malčki po slovenskih učiteljih. Niti enega ni na vsem našem ozemlju!

Slovenski zdravnik, živinozdravnik in odvetnik bo lažje razumel Vaše potrebe. Gospodarski polet nove velike države bo kmalu pokazal tudi očitno potrebo po domačih inženjerjih in gospodarskih strokovnjakih.

Zato Vas Vaša mladina prosi: Žrtvujte tudi v teh težkih časih v blagor svojih otrok in naroda težke žrtve šolanja!

Zato še enkrat:

30. junja ob 8. zjutraj so na celovških srednjih šolah sprejemni izpiti. Prošnje te treba vložiti kolekovane z 1 marko na ravnateljstvo zavoda vsaj do 15. junja s prilogami (krstni list in domovnica). Izprašuje se pismeno in ustmeno iz nemščine in računstva. Isti dan se vršijo izpiti za sprejem v višje razrede srednjih šol.

Akademska Sekcija S. P. Z.

Našim društvom! — Nekaterim kulturnim društvom so bili minuli teden imenovani komisarji. Na takojšnjo intervencijo Slov. prosv. zveze je zastopnik dež. vlade pojasnil, da gre pri tem za pomoto, ker je slovenskim kulturnim organizacijam delovanje od merodanje oblasti zajamčeno. Imenovanje komisarjev ze bilo hkrati preklicano in zaseženi predmeti vrnjeni. — V slučaju sličnih neprilik naj društva nemudoma obvestijo centralo, da zamore takoj ukreniti potrebno. Osrednji odbor.

St. Jakob i. R. — Št. Jakob v Rožu. — Šentjakobčani igramo na binkoštni ponedeljek 6. jun. na društvenem odru Jalenovo burko „L e s e n a p e č“. Igra je v treh dejanjih in bo po svoji šegavi vsebini nudila mnogo kratkočasje in smeha. Začetek je točno ob 3. uri. Okolica in domačini vabljeni! Odbor.

Radsberg—Radiše. V nedeljo 12. t. m. po sv. maši se vrši pri Mežnarju občni zbor prosvetnega društva s poročili, petjem, tamburanjem in govorom. Vabljeni!

Ludmannsdorf—Bilčova. V nedeljo 12. t. m. se vrši ob 2. uri pop. v dvorani pri Miklavžu občni zbor „Bilke“. Poleg običajnih točk petje in govor. Vabi odbor.

Gospodarski vestnik

Spoznavaj zemljo!

Največ kulturnih rastlin uspeva dobro na nevtralni, nekisli zemlji. Samo krompir, oves in rž uspevajo na kisli zemlji. Tla postanejo kisla, ako se iz njih izperejo takozvane baze t. j. apno, magnezij i. dr. Temu so krive ponajveč padavine, ki iperejo apno iz gornje plasti tai v spodnje. Na njivah se da izpiranje apna in mineralnih snovi iz zgornjih plasti v spodnje popraviti deloma z globokim oranjem. Počasi se izpirajo travniki, senožeti in pašniki. Največji del trajnih travnikov je kisel.

Kisla tla se najbolj popravijo z apnanjem. Pri apnanju moramo paziti na to, da naenkrat ne dodamo zemlji preveč apna, ker nekatere rastline na močno poapnani zemlji ne uspevajo. Apniti moramo zemljo vsaj dva meseca pred setvijo, da se apno pravočasno veže s kislinami v tleh. Važno je enakomerno trosenje po veli površini, za kar je najprimernejši fino zmlet v prah.

Glavna sestavina peščene, ilovnate, glinaste in tudi prstene zemlje so takozvane kemične kisline, ki nimajo nobene vrednosti za prehrano rastlin. Torej je popolna kemična preiskava zemlje za presojo rodovitnosti nepotrebna. Zadostna je preiskava, ki pove, kakšna rastlinska hrana se v zemlji nahaja in koliko glavne hranljive snovi primanjkuje zemlji za dobro žetev. Nadalje nam mora preiskava povedati, če so tla kisla, nevtralna ali bazična, če je potrebno gnojiti z apnom ali dovažati humus v obliki hlevskega gnoja, kompostu ali zaoravanja raznih organskih odpadkov.

Tri lastnosti zemlje so sila važne: Vezati mora posamezne sestavine medsebojno, talna voda mora za časa suše stopati v zgornjo plast, zemlja zadržavati mora vodo v sebi. Peščena tla vodo hitro izgubljajo glinasta zemlja spet se počasi suši. Z obilno dodajo humusa lastnosti zemlje lahko izboljšamo. Z apnom pa nudimo prsteni, peščeni, ilovnati in glinasti zemlji prepotrebne mineralne snovi, ki jih voda izpira.

Zboljšavanje zemlje ali melioracija tal postaja v naših časih vedno bolj važno in koristno. Zemlja je živa in rodi, zato je treba poznati njeno življenje vsaj v glavnem. Sicer se pregoreče navdušenje za zvišanje letnih pridelkov lahko izkaže kot kvarno in zemlji ter gospodarju škodljivo.

I. t.

Avstrijsko zadružništvo. Podeželskih zadrug v deželi Avstriji je skupno 3913. Od teh je 1841 posojilnic in hranilnic, 1234 mlekarških zadrug, 155 prodajnih in nakupnih, 334 živinorejskih in pašniških zadrug ter 349 ostalih. Lanski denarni in blagovni promet presega eno in pol milijarde šilingov, izposodilo se je okroglo 63 milijonov, gotovine pa so imele koncem leta 1937 okoli 25 milijonov šilingov. Avstrijsko zadružništvo je sedaj učlenjeno v državno zadružno zvezo, katere sedež je v Berlinu.

Novi zakon o prometnem davku. Nemški predpisi o prometnem davku (Umsatzsteuer), ki veljajo sedaj tudi v deželi Avstriji, se v marsičem razlikujejo od bivših avstrijskih predpisov. V splošnem velja načelo, da znaša prometni davek 2 procenta celokupnega prometa. Ako je n. pr. kovač popravil voz in za popravilo potrebno železje dodal sam, potem plača 2 procenta davka od zneska, ki ga računai za delo in železo. Tudi blago, ki se porabi v družini, se obdavči. Vsa velika podjetja plačajo 2 procenta, malim podjetjem in nekaterim podpre potrebnim gospodarskim panogam se dovoljujejo na prošnjo olajšave. Tako plačajo kmetje samo 1 procent celokupnega blagovnega prometa kot prometni davek. Velika podjetja morajo javljati svoj blagovni promet in plačevati davek do 10. vsakega mesca, mala podjetja plačujejo četrtletno. Predpisi še naglašajo važnost točnega računovodstva. Od maja naprej naj bi vodil vsak gospodar točen zapisnik o svojem gospodarstvu.

Podpore za otroke. Enkratno denarno podporo za otroke dobi, kdor ima štiri ali več otrok pod 16 let, je nemški državljani in arijskega pokolenja, dedno zdrav in v težkih gospodarskih razmerah. Podpora znaša 50 RM na otroka, predlog zanjo vložijo občinski urad. Priložiti je treba rojstne liste otrok, krstne liste starišev, domovinske liste in npravstvena spričevala starišev, poročne liste starišev ter dedov in babic. Občina potrdi, da živijo otroci v družini in so stariši zdravi, nar. soc. stranka pa prošnjo priporoči. — Stalno mesečno podporo stariši s 5 in več otroci, ki izpolnijo že navedene pogoje, nimajo nad 8000 RM letnih dohodkov in ne premoženja nad 50.000 RM. — Razširjeno trajno podporo dobijo stariši, ki izpolnijo navedne pogoje in katerih ene tretjino letnih dohodkov je tvorila pokojnina, zaslužek ali uradniška plača, renta, starostna ali brezposelna podpora. Prošnje za enkratno podporo je treba vložiti pri občini, za trajno ali razširjeno pa pri pristojni davčni upravi. Tiskovine oddajajo občinski uradi, kjer stariši izvedo tudi druge podrobnosti.

Okopavanje koruze in pese je menda najmanj priljubljeni posel. Vendar je pridelek v veliki meri odvisen od okopavanja. Čim večkrat se njiva okoplje, tem večji in boljši je pridelek. Kakor hitro pade za okopavanjem dež, je treba delo ponoviti, ker ne smemo pustiti, da se njive zaplevelijo in se na zemlji napravi skorja, ki brani zraku dostop. Pri drugem okopavanju se redčijo pregosti nasadi na 40 do 50 cm razdalje. Na enem mestu se pusti ena sama, najlepša rastlina, vse drugo se odstrani.

Škodljivec na vrtu. Sočnim koreninam v vrtni zemlji je najhujši sovražnik bramor. Takole ga uničujejo v okolici Splita: V jutru se škoda prav lepo vidi. V zemlji se opazijo rovi in luknje. V te luknje vlijejo petroleja ali kakšno drugo masno

Mark Twain:

KRALJEVIČ IN SIROMAK

14.

V tem času je Tom moral opravljati državniške posle, k čemur ga je prisilil zločinski vojvoda Hertfordski. Poveljnik kraljeve garde je med tem iskal Edwarda, da bi ga po Hertfordovem naročilu ubil.

tekočino, nato počasi dolivajo vode. Ako je škodljivec v rovu, učinek ne izostane, olje mu zamaši dihalnike, v par minutah se pojavi na površju. Pri nekotiki potrpežljivosti se vrt v 8 dneh lahko očisti od škodljivcev.

Živinski trg minulega tedna. — Koncem maja je živina dosegla sledeče cene: Zaklani voli RM 1.46—1.66, živi 0.73—0.86, zaklane telice 1.40—1.47, žive 0.67—0.80, drobnica, živa 0.45—0.47, zaklana 1.—1.06, zaklane krave 1.20—1.40, žive 0.53—0.67, zaklani biki 1.20—1.33, živi 0.66—0.67, zaklana teleta 1.20—1.40, živa 0.80—0.93, zaklane svinje 1.33—1.40, žive 0.93—1.07, prašiči 1.33—1.60, breje krave 0.60—0.74.

Tečaji tujega denarja. — Iz Berlina javljajo 26. majnika sledeče tečaje: za 100 dolarjev RM 2.64, 100 liu 13.07, 100 dinarjev 5.63, 100 francoskih frankov 6.87, in švicarskih frankov 56.56 mark.

Zanimivosti

Tajne volitve v Rusiji. Tovariš Ivan Galubkin pride na volišče. Predsednik volilne komisije mu izroči zalepjeno kuverto, v katero je že poprej vtaknil glasovnico. „Tako tovariš, sedaj vrzi to kuverto v žaro!“ Toda Galubkin je radoveden in bi rad pogledal v kuverto. „Stoj“, ga posvari predsednik, „to ni dovoljeno! Ali ne veš, da so volitve tajne?“

Kača, ki požre celega človeka. V Braziliji in Afriki žive kače, ki dosegajo od 10 do 11 metrov dolžine. Prebivalci tropičnih krajev morajo biti zelo previdni, posebno kadar ribarijo ali gredo po vodo. Večkrat se je že zgodilo, da je izginil ta ali oni možki pri kakršnem opravilu v vodi. Na dnu vode ali na drevju je prežala velikanska kača, bliskovito šinila proti žrtvi in jo namah celo požrla. Brazilski Indijanci vedo celo vrsto bajk in dogodivščin s srtašnimi plezivci.

Zahvala.

Za mnoge dokaze izkrenega sočutja ob britki izgubi našega ljubljenega so-proga in očeta, gospoda

Luke Wutte-ja,
p. d. Uranka,

velja vsem naša najtoplejša zahvala. Posebno pa se zahvaljujemo č. domačemu župniku in č. župniku Poljancu za globoko sočutne poslovilne besede, domačemu pevskeму zboru za žalostinke na domu in ob grobu, darovalcem cvetja in vencev, sorodnikom, prijateljem ter vsem, ki ste od blizu in daleč prihiteli in v tako častnem številu spremili našega blagopokojnika k večnemu počitku. Nejsr ečnejša hvala dalje vsem, ki ste ga obiskovali in tolažili v njegovi težki in dolgotrajni bolezni. Naj bodi vsem Bog obilen plačnik!

Vesele, v majniku 1938. 33

Žaluojača rodbina Urankova.

Za 55 na mesec dobavlja

posnemalnike

Jos. PELZ, Wien XV., Mariahilferstr. 164
Ceniki zastonj Zastopniki se iščejo